

De rest doet er niet toe

De rest doet er niet toe

Roman

Edwin Regterschot

Uitgever: Brave New Books
Auteur: Edwin Regterschot
Omslagontwerp: deverhalenvitrine
ISBN: 9789402164497

© 2017 Edwin Regterschot

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende(n).

Blog: www.deverhalenvitrine.nl

Voor Claudia

*Een ode uit de ruimte die je geeft,
aan de tijd die we delen*

Deel 1

Toen alles er nog toe deed

1

Daan schatte dat het nog achthonderd meter ploeteren was naar de entree van gasthof Waldhorn. Vanaf Brixen Im Thale naar Kirchberg ploegde hij door de papperige massa. Op zijn parka smolt de sneeuw en bleven zandkorrels en ander bermvuil achter, restanten van de opspattende klodders die vrachtwagens achterlieten. De luwte van de dorpen maakte plaats voor het open dal. De ijzige wind raasde door zijn wanten en trok op naar zijn polsen en onderarmen. Door de kilometers langs blubberige wegen en modderige paadjes voelde hij zijn tenen al een tijdje niet meer.

Waarom was hij vanuit Den Haag naar Oostenrijk vertrokken? Vijf jaar en vijf maanden geleden was hij hier met zijn ouders en Tim op vakantie was geweest. Die vakantie veranderde alles. Teruggaan naar die klote plek, wie haalt dat nou in zijn hoofd? Hij vond zichzelf een enorme mafkees toen hij de knoop doorhakte om toch te gaan. Het was nou niet het grootste feest ooit dat ze achter de rug hadden en het lag totaal niet voor de hand om naar Tirol af te reizen.

Maar dat was nu juist het punt. Wat was er nog logisch en wat niet? Gevoel en logica, daar had hij al maanden niets mee. Wat had hem dan wel naar Kirchberg geduwd? In ieder geval iets wat hij moeilijk kon benoemen en geen grip op had. Intuïtie, was dat het?

Nu hij gasthof Waldhorn bijna kon ruiken, wist hij het niet meer. Door zijn darmen trokken van links naar rechts pijnscheuten. Hij dacht aan het afscheid van zijn moeder.

Hij was nog steeds boos op haar, daar veranderde niets aan, maar wat moet het haar pijn hebben gedaan. Zouden Doğan en Mehmet in staat zijn om helemaal naar Oostenrijk te komen om verhaal te halen? En wat hij hier kon doen om geld te verdienen, hij had geen idee. Het klonk zo leuk, werken in de hotels tijdens de wintersport, of het ook kon, daar had hij zich totaal niet in verdiept. Over deze reis had hij met zijn stomme kop in ieder geval beter moeten nadenken. Hij stopte, nam het witte Kirchberg in zich op om al het andere wat zijn hersens ophoestten naar de achtergrond te dwingen.

Bernd Mittelberg gaf hem vijf jaar geleden als eerste een hand. Een magere man met een spits gezicht en rossige snor, die Waldhorn runde met zijn vrouw Giselle. Een hotel dat rook naar gelakt hout en sauzen uit een pakje. Mittelberg zakte door zijn knieën, aaide hem over zijn hoofd en stelde hem vragen, veel vragen. De helft begreep hij niet. De man streek door zijn snor, richtte zich op en lulde minutenlang zijn vader de oren van zijn kop.

Er was een kans dat Bernd Mittelberg en zijn vrouw Giselle geen eigenaren meer waren van gasthof Waldhorn. De nieuwe eigenaar wist niets van wat hem vijf jaar en vijf maanden geleden was overkomen. Bernd en Giselle Mittelberg konden hem wel vertellen wat er gebeurd was, hij kon ze vragen stellen.

Dagenlang waren zijn ouders weg. In die periode schotelde Giselle hem perensap voor, sloeg ze een arm om zijn schouders, drukte haar warme, naar open haard hout geurende wang tegen die van hem en bracht ze hem puzzels en speelkaarten. Vaak ezelde hij met Carlo de klusjesman.

In die dagen nam hij twee keer plaats naast Bernd in de bestelbus. Samen reden ze kilometers verder naar een

boer om vlees te bestellen. De geur van het varken dat aan een balk hing, zou hij niet snel vergeten. Smerig was dat. Weeïg, een beetje zoet. Maar ook heel aards. Met een beetje fantasie kon je ruiken dat die beesten graag in de modder hadden gewroet.

Uit balans gebracht door zijn rugzak strompelde hij de entree van het gasthof in. Het houten bankje stond achterin de gang. Giechelend deden Tim en hij hier tikkertje. Waakzaam als ze waren voor Mittelberg die altijd langs kon komen. Ze glipten tussen zijn aan- en afwezigheid door, de spanning om te worden betrappt gaf een grotere kick dan de kunst om buiten het bereik van elkaars vingers te blijven.

Hij slikte. Nu kon hij nog omkeren, alles vergeten en teruggaan. Dat zou laf zijn. Als hij het zichzelf gemakkelijk had willen maken, dan had hij net zo goed in Den Haag kunnen blijven.

Hij liet zijn linkerschouder zakken om zijn rugzak te pakken en drukte op de pauzeknop van zijn Sony walkman. Hij haalde de koptelefoon van zijn hoofd en gleed tussen de obers door die in en uit de keuken liepen. De geur van gebakken eieren en afgebakken bolletjes maakte hem hongerig.

Daan nam plaats op de bank, legde de rugzak neer en vleide zijn rug tegen de leuning. Met zijn ogen betastte hij de glazige blik van de hertenkop tegenover hem. Boven hem zag Daan een slanke rossige man met druipsnor de trap aflopen. Dit moest Bernd Mittelberg zijn. De man zijn die hem samen met zijn vrouw opving.

Deze man had weliswaar meer rimpels, zijn huid leek dunner, doorschijnend als vloeipapier en zijn wangen waren ingevallen, maar als hij dat allemaal wegdacht, klopte het beeld met zijn herinnering. Bretels, overhemd

met scherpe vouwen, Mittelberg was geen spat veranderd.

Mittelberg stopte en trok zijn wenkbrauwen op. Hij inspecteerde zijn rugzak. De sneeuw op het textiel was gesmolten tot druppels die langs een plooi stroomden en op de tegels een plasje vormden. Als een instructeur liep hij de bagage langs, om er zeker van te zijn dat er geen onderdeel ontbrak dat voor een veilige tocht door de bergen noodzakelijk was. Mittelberg verplaatste zijn blik van de rugzak naar hem, zijn hoofd liet hij daarbij overhellen naar rechts. Daan beeldde zich in dat traliewerk hem en Bernd Mittelberg van elkaar scheidde en de eigenaar van het gasthof graan tussen het ijzerwerk door stak.

‘Mag ik u verzoeken uw rugzak even naast het bankje te zetten? Ik vrees dat de andere gasten anders een lelijke val kunnen maken.’

‘Moet dat?’

Hij herkende zijn glimlach. Die was stijf, een beetje aarzelend. Alsof hij de lesstof lachen voor beginners in de praktijk bracht.

‘Als u even die moeite zou willen nemen, graag.’

Zuchtend schoof hij zijn bagage onder het bankje. Hij kon het zich niet permitteren om met ruzie te beginnen. Weer die glimlach.

‘Wat kan ik voor u doen?’

Daan gaapte.

‘Ik zoek werk.’

Hij liet een pauze vallen om Bernd Mittelberg in de gelegenheid te stellen zijn gezicht nog een keer in zich op te nemen. Zijn haar was langer dan vijf jaar geleden. Bovendien had hij de baard in de keel.

‘Herkent u me nog?’

Mittelberg nam naast hem plaats, aaide met zijn duim en wijsvinger door zijn snor. Hij rook naar zeep. Lavendel, sering, zoets. Een geur die vrouwen gebruiken.

‘Dus ik zou moeten weten wie jij bent knul?’

Hij knikte en zag verbazing in zijn gezicht. Mittelberg bewoog zijn rug naar achteren en bestudeerde hem nog eens goed.

‘Ben jij...’

‘Daan.’

‘Werkelijk? Dahn van Henegouwen?’

‘Mm.’

‘Laat me je eens bekijken. Mijn god, mijn god, je bent een echte man geworden.’

De ontbijtzaal vulde zich met gasten. Het kaiserbrötchen kraste in zijn gehemelte. Bernd Mittelberg zat tegenover hem en keek Daan met zijn armen over elkaar aan. Er zaten nog tabaksliertjes in zijn snor. Het vel van zijn oogleden hing half over zijn ogen. Het maakte zijn blik sloom, alsof hij net uit zijn bed was gerold. Voorlopig was die oogopslag wel heel erg gericht op het ontvangen van gasten en zat hij er voor Piet Snot bij. Precies de deftige houten klaas die hij zich herinnerde. Het ene moment gaf hij een klein knikje of een knipoog, het andere moment stond hij op om gasten een hand te geven, of om een ober fluisterend te wijzen op een wachtend gezin. Het kon niet op.

‘Wat kun jij eten jongen. Wil je nog vleeswaren Daan?’

Hij schudde nee en overwoog hoeveel hij nog van het dampende schaalte met roerei zou nemen.

‘Vertel eens Daan, zijn je ouders ook hier? Hoe gaat het met ze?’

Hij besloot gewoon te antwoorden ondanks zijn volle

mond.

‘Goed. Ik ben hier alleen.’

‘Helemaal vanuit Holland?’

De taal van de straat lag voor in zijn mond. Daar redde hij zich maanden geleden moeiteloos mee. Ook nu had hij met twee vingers in de neus deze oude man op zijn plaats kunnen zetten. Maar hij zag ook iemand die alle tijd voor hem nam.

Hij snoof. Met de steel van zijn vork tikte hij langzaam op tafel. Nog steeds zoemden rauwe woorden als muggen door zijn hoofd. Daar bleven ze hangen, voordat ze tellen later met moeite wegstierven.

‘Ik woon alleen, ik heb alleen voor deze reis gespaard en ik ben hier alleen naar toe gekomen.’

Daan trok het schaalpje met roerei naar zich toe en nam een hap. Bernd Mittelberg boog zich voorover. Hij speelde met het theelepeltje dat voor hem lag, in zijn gezicht plooiden zijn slapen als een leren bank. Achter zijn snor ging een nauwelijks zichtbare glimlach schuil. Hij herkende die houding. Volwassenen die hun mond een kort moment zo breed mogelijk maken en genieten van het binnenpretje dat is bedoeld om jou te laten voelen dat je niets, maar dan ook helemaal niets voorstelt. Docenten die nog maar eens uitleggen hoe het werkelijk zit. Dat begint met die lach.

‘Ik had nooit gedacht jou hier nog eens te treffen.

Waarom ben je hier? Ik kan me voorstellen dat je geen leuke herinneringen hebt aan deze plek.’

Daan starde de oude man aan en vulde zijn mond met een hap roerei. Waarom stelde hij van die moeilijke vragen? Het liefst zou hij naar bed gaan. Er kwamen nog meer gasten de ontbijtzaal binnen. De rossige eigenaar blikte opnieuw de zaal in. Weer die glimlach. Gooi er een

mundje in en de mechanische beweging van de mond komt op gang. Hij op zijn beurt kauwde heel langzaam. De Oostenrijker zuchtte.

‘Ik snap het. Oké Daan ter zake. Jij zoekt werk zei je. Wat voor werk zoek je precies?’

Bernd Mittelberg veegde iets ondefinieerbaars van zijn bretels. Daan klokte het glas sinaasappelsap achterover, veegde zijn mond met zijn mouw af.

‘Weet ik veel. Ik heb geld nodig. In ieder geval tot ik hier klaar ben.’

‘Mag ik misschien vragen wat je bedoelt met hier klaar zijn, Daan?’

Mittelberg observeerde het gezin dat in een hoek had plaatsgenomen. Hij zwaaide naar ze en streek met duim en wijsvinger over zijn snorharen.

‘Waarom wilt u dat weten?’

Voor een seconde of twee kleefden Mittelbergs ogen aan die van hem.

‘Weet je wat, ik laat je de speelkeuken zien. Ga je mee?’

2

Drie maanden geleden vertrokken ze uit Oostenrijk. Hoewel Robbert nog steeds niet kon bevatten wat er was gebeurd, nu hij weer aan het werk was, verwaterden de herinneringen als aquareltoetsen.

Hij hield niet van deze fase in het bouwproces. Het was meer lullen en iedereen binnen boord houden. Die tijd kon hij beter gebruiken. Bijvoorbeeld om op kantoor constructeurs en tekenaars aan het werk te zetten voor all projecten die er nu liepen.

Dit overleg bij de welstandscommissie was er een uit een rijtje van velen. Hier zette hij 's ochtends niet de wekker voor, om een paar uur later aan te schuiven in een ruimte met tl-licht dat pijn doet aan je ogen en vinyl op de vloer dat loslaat als slecht geplakt behang. Kees zag deze bijeenkomsten als de gelegenheid om 'weer even aan elkaar te snuffelen'.

Ze hadden afgesproken dat Kees het woord zou voeren. Vandaag was Jeroen van Benthum, architect van Van Benthum Design Architects, de voorzitter van dit clubje. Hij kende Van Benthum als student aan de Technische Hoogeschool van Delft. Altijd een groot notatieblok onder zijn oksel geklemd. Dweept met Le Corbusier. Met Gaudi. Transformeerde zijn stijl tot inkschetsjes van ontwerpen die het midden hielden tussen paddenstoelen en uitkijktorens. Hij had er toen niets mee. Kees en Teun ook niet. Kabouter Piggelmee noemden ze hem. Wat een ijdeltuit was dat.

Hij had hem nu al een tijdje gadegeslagen. Bladerend

door de stukken, de wijsvinger priemend naar de ambtelijk secretaris Henk Steenhuizen en ondertussen speurend naar de juiste passages. Daarna haalde hij weer zijn leesbril uit zijn Willem Ruis-dos, wreef hij over zijn blonde baard, of vouwde zijn handen voor zijn mond. Zijn repertoire kon hij blind uittekenen.

Naast hem zat Bert van Lansbergen. Van Lansbergens overhemd verspreidde een juslucht, de rillingen trokken over zijn armen. Deze senior nam een laatste hapje van zijn boterham met cervelaatworst en plofte zwaar ademend op het kuipstoeltje. Kees vertelde hem in de auto dat Van Lansbergen zijn bureau wilde verkopen. Geen zin meer, toe aan wat anders. De druk en verantwoordelijkheid van een bureau leiden kon hij niet meer aan werd gefluisterd. Voor zijn laatste professionele stuiptrekkingen had Van Lansbergen blijkbaar de stoel van een welstandscommissie uitgekozen.

Ook vandaag gooide hij de ene zinloze opmerking na de andere over tafel. Dat een beperkter aantal ramen en een tikje donkerder schilderwerk op de kozijnen geen afbreuk deden aan het ontwerp, maar juist bijdroegen aan de inpassing. Dat een geknipte voeg toch echt meer karakter gaf aan het kantoorcomplex dan een verdiepte voeg en meerwaarde had voor de omgeving. Wat kon dat een wijsneus zijn als het niet over zijn eigen werk ging. Kees ging er tegenin, geen hond die hem steunde. Ze deden het allemaal in hun broek. Geïmponeerd door het wijze grijs. Hij moest op zijn tong bijten om Van Lansbergen niet te wijzen op zijn eigen werk, dat niemand aan tafel zich over tien jaar nog zou herinneren. Anonieme bloemkoolwijken en sporthallen, her en der een gemakzuchtig scholencomplex, en zo kon hij nog wel even doorgaan.

Het woordenloze niemandsland dat volgde gebruikte Van Lansbergen om uit zijn pakje Drum, dat inmiddels als een buidel op zijn imposante buik rustte, een plukje tabak te halen.

Henk Steenhuizen deed zijn best, zoals hij altijd zijn best deed als Robbert hem in deze commissies tegenkwam. De brave man zat vol goede bedoelingen. Constant laverend tussen luisteren en sturen. Steenhuizen had moeite met die zoektocht. Geruisloos vermaalden de ego's aan tafel zijn woorden tot betekenisloos gemompel.

Robbert deed geen moeite om zijn desinteresse te verbergen. Hij dacht aan Karin de nieuwe tekenaar, ze hadden die ochtend kennismemaakt. Ze proestten, omdat ze bijna struikelde over de drempel van zijn kantoor. "Ik dacht ik kom maar even binnenvallen", zei ze. Op elk ander moment een opmerking die te flauw voor woorden was, maar nu was het een geweldige ijsbreker. Ze bracht een andere energie de ruimte binnen, lastig om te benoemen wat er dan precies anders was, maar hij kon voor zich zien hoe de vonken van haar aanwezigheid op de werkvloer afspatten.

Hij ving haar bij de onderarmen op, lachend nam ze tegenover hem plaats. Ze was bloedmooi. Zwart haar, blauwe gloed. Supremes bobline, strak truitje, prachtige borsten en nog humor ook. Hij zag het, zoals elke man het zou zien. Maar dat was het wel.

Een paar maanden geleden zou hij haar anders hebben ontvangen. Hij zou de tijd hebben genomen om haar in zich op te nemen. Hij zou zich afvragen waarom vrouwen exact weten hoe weinig ze nodig hebben om alles wat ze onweerstaanbaar maakt op het juiste moment uit te spelen voor mannen zoals hij, gewillige slachtoffers die

struikelen over het idee dat de minuten van een vrouw voor de kledingkast en badkamerspiegel een investering is ter meerdere eer en glorie van hun onovertroffen persoonlijkheid, zich zelden bewust van de verzorgde indruk die vrouwen op het werk nu eenmaal willen achterlaten.

Dat zou door zijn hoofd gaan voordat hij haar welkom heette en Rita vroeg thee in te schenken. Vermoedelijk zou ze hem van repliek dienen en een snedige opmerking maken over zijn gekwijl. Hij zou er vreselijk om kunnen lachen en zich verheugen op hoe ze mannen als Henk Achterberg en Nico Haitsma zou aanpakken. Bij het afscheid zou hij zich inbeelden hoe hij zijn hand op haar kont legde. Hoe ze zou stoppen voor de deur, deze langzaam en zelfverzekerd dicht zou doen. Hoe ze zich omdraaide en hem secondenlang aanstaarde.

Hij kuchtte, zag weer voor zich hoe hij die ochtend Tims Sesamstraat mok uit een van de keukenkastjes had gepakt, hoe hij na twee slokken de thee eruit goot, de mok omspoelde en maar naar Tims beker bleef staren. Hij stamelde iets over het weer en bedacht dat hij Karin kon vragen naar haar ambities. Hoeveel tijd hij had. Genoeg zei hij. In haar ogen bruiste de champagne. In zijn hoofd was het immens leeg.

Hij dacht aan zijn moeder. Voor haar moest hij nog een flesje Tamango kopen, een cadeau voor haar verjaardag. Met zijn vulpotlood maakte hij schetsjes op de documenten die voor hem lagen. Van de tuin die nodig een opknappbeurt nodig had. Een functionelere indeling van de schuur.

Hij bladerde door zijn agenda die open viel op maandag 5 december. Twee pagina's plakten aan elkaar, een rode vlek verbond ze. Er was blijkbaar limonade over

een tekening gevallen. Het bloed trok uit zijn gezicht. Robberts benen werden slap. Hij herkende Tims tekenstijl. Op de achtergrond golfde het gesprek tussen Van Benthum en Van Lansbergen zachtjes heen en weer.

Met een ballpoint had Tim een tekening van Sinterklaas gemaakt. De goedheiligman stond naast zijn schimmel en zijn pieten. Met zijn rechterhand zwaaide hij. Op de kade had Tim vier poppetjes getekend. De namen stonden bij de hoofden: papa, mama, Daan en ik. Boven een poppetje stond "Ik", het figuurtje zwaaide naar de Sint. Op de pagina die zondag 4 december weergaf stond "vurlangleisje", daaronder acht wensen: pieanokonset van Sjopin, een meetroonoom, een pieanolamp, lego, een puzzel, De vijf en de schat in duh bergen, De vijf en de schat van de strandjutter, Pinkeltje en de biebelonsse pap.

Robbert pakte de Bic pen en kauwde op de achterkant. De klanken van Tims piano-oefeningen sprongen van oor naar oor. Zijn warme konen tegen die van hem na een uitvoering. De snikken in zijn nek. Tims rood doorbloedde vingers die gloeiden in zijn handen. Zijn ribben die hij stuk voor stuk kon voelen als Tim tegen hem aanleunde. Hoe makkelijk hij de beelden ook kon oproepen, ze betekenden niets. De troost van de herinnering voelde hij geen moment.

Misschien was dat maar goed ook. Je moet niet te lang stilstaan bij de dingen die je overkomen. Dat is destructief. Klanten wachten niet, omzet komt er niet vanzelf en de salarissen moet je gewoon elke maand weer uitbetalen.

'Hoe zie jij het Robbert?'

Hij gooide de pen op tafel en klapte de agenda dicht. Hij bladerde door de vergaderstukken. Op zoek naar

onderwerpen die de impact van de tekening konden weg branden. Wat was de volgorde? Waar waren ze? Bij welke agendapunten hoorden nu de tientallen papieren die Rita voor hem had uitgeprint?

Hij hoorde de stem van Jeroen van Benthum.

‘Robbert wat vind jij er van?’

Onder de tafel bewoog zijn rechterbeen heen en weer op de bal van zijn voet. Koud zweet stond op zijn voorhoofd. Op de achtergrond verdronken de stemmen in de beelden van Tim. Hij stond op.

‘Ik ben zo terug, moet even naar de wc.’

Kees draaide zich naar hem toe.

‘Robbert gaat het?’

Met zijn hand opgestoken ten teken dat het goed was, liep hij weg. In de wc haalde hij een strip valium uit de binnenzak van zijn jasje. Hij drukte er een tablet uit en stak deze in zijn mond.

Bouwplaatsen waren zijn theater. Deze plek in Ommoord waar ze een verpleeghuis realiseerden vormde daar geen uitzondering op. Het was zijn ontwerp dat tot leven kwam. Hier transformeerde zijn vakmanschap tot een opera van glas, beton, hout en stenen. Daar getuige van zijn was nog altijd de beste drug die hij kende.

Vorkheftrucks hobbelden door plassen, kranen draaiden om hun as. De machinisten legden de balken op de juiste plek. Cementmolens zuchtten onder het gewicht van de drek die ze dol draaiden. Tussen de bouwketen liepen mannen af en aan. Hij herkende Willem Hennekes, de uitvoeringstekeningen onder de arm geklemd. Op een van de steigers klonk Stayin’ Alive van de Beeges.

Hier was de verleden tijd ver weg. Elke handeling, elke

baksteen stond in het teken van vooruitkijken. Nieuwe vriendschappen, verschoten foto's in weggestopte albums die een flets beeld schetsen van feesten, verjaardagen en opgroeiende kleinkinderen. Liefde, herinneringen en verdriet om de gesel van de tijd, gedeeld in zijn gebouw.

Hij zag hoe Annemiëks tranen op het parket vielen. Ze had rode vlekken in haar hals en op haar wangen. Haar huid oogde uitgeblust. Om te zien hoe het verdriet haar uitholde verwarde hem. Hij vond het verdomd lastig om het daar over te hebben.

Hij stond op uit de fauteuil en nam plaats naast haar op de bank. De nicotine in Annemiëks haren drong diep door in zijn neus. Ondanks dat ze naast elkaar zaten, voelde hij zich een universum verwijderd. Hij krabde op zijn achterhoofd.

'Wil je thee?'

Zijn koude hand legde Robbert op haar schouder. Met twee vingers veegde hij een tabakkleurige lok terug achter haar oor. Ze wendde haar hoofd af. Robbert moest slikken. Hoe deed hij dit vroeger, haar troosten? Het was alsof hij in de huid van een andere vent moest kruipen. Projectontwikkelaars een concept voor een nieuwe woonwijk verkopen was makkelijker.

Stilte. Oorverdovende stilte. Hij ging rechterop zitten, schraapte zijn keel en observeerde een houtduif die op een tak van de magnolia heen en weer trippelde. Hij hoorde haar adem, plaatste zijn hand op haar bovenbeen. Ze schoof op naar de hoek van de bank, klemde met opgetrokken benen een kussen tegen haar buik en tuurde naar zijn gezicht. Zijn mond werd droog.

'Hoe..'

Hij wilde vragen hoe ze zich voelde maar slikte zijn

woorden in. Omdat hij wist dat het zou eindigen bij hem. Bij zijn pijn en zijn gevoelens. Ze zou hem fileren, doorgronden en zijn gedrag analyseren, als een lamgeslagen bokser zou hij in de touwen eindigen. Zoals ze dat deed als ze een restaurant bezochten en wijn de avond afbluste. In dat moment van schemer tussen alles wat al gezegd was, tussen de koffie en de rekening, draaide zij warm en kwam het achterste van haar tong op tafel. Het maakte de lijn tussen een alledaagse echtelijke discussie en bittere verwijten flinterdun. Voor een dergelijk gesprek was hij nog niet klaar. Het zou hem ontwrichten.

Hij greep naar het pakje Lucky Strike dat op tafel lag. Leeg. Ze observeerde hem, trok haar wenkbrauwen op. Hij legde zijn linker kuit op zijn rechter bovenbeen en speelde met de pijp van zijn pantalon. Blijkbaar wachtte ze op de rest van wat hij wilde zeggen.

‘Wat?’, zei ze.

‘Wil je thee?’

‘Ja ik wil thee.’

Ze legde haar hoofd in haar nek.

‘Heb je hoofdpijn?’

‘Wat denk je?’

Hij liep naar de keuken en vulde de fluitketel.

‘Heb je Daans rapport gezien?’ zei Robbert.

Ze kneep haar ogen dicht en stond op om de luxaflex te sluiten. Ze oogde flets, breekbaar in de namiddagzon. Behalve pijn viel er niet veel af te lezen uit haar gezicht. Zelfs nu, na al die jaren dat hij haar kende, kon hij moeilijk beoordelen of ze zijn vraag nu wel of niet had gehoord. Van de salontafel plukte ze een sigaret uit het pakje Mantano, stak hem aan en nam met opgetrokken benen weer plaats in de hoek van de bank.

‘Heb je..’

‘Ik heb zijn rapport gezien ja. Het zal wel een enorme openbaring voor je zijn, dat er nou niet bepaald achten en negens op staan, of wel?’

‘Het zijn maar cijfers denk ik dan. Die jongen heeft het gewoon een beetje moeilijk, dat trekt wel weer bij.’

‘Vast. Het waait wel weer over joh. Die kans is inderdaad ontzettend groot.’

Ze nam de tijd om te inhaleren, observeerde de duif die in de tuin van tak naar tak sprong, draaide haar gezicht om en keek hem vinnig aan.

‘Goh, wat heb je toch een fijnzinnig gevoel voor wat er in die jongen omgaat.’

Uit de badkamer haalde hij een nat washandje, terug in de keuken vulde hij een glas water. Naast het glas dat hij op de salontafel zette, legde hij 500 gram paracetamol. Ze zuchtte, pakte het glas en spoelde het medicijn weg.

Uiteindelijk knuffelde hij haar. Houterig als een puber. Ze stond het toe. Voor even. Het was een ritueel dat hij uitvoerde, omdat het nu eenmaal zo hoorde. Niet om te ontdekken wat er in haar omging. Dan zou hij niet meer om het gesprek heen kunnen dat hem onherroepelijk aan het wankelen zou brengen.

Een ontwerp voor een school in Nieuwegein dat nog niet af was, het gesprek met de boekhouder dat ze nog moesten voorbereiden. Ze wachtten nog op een maquette voor een bibliotheek in Luik, daar dacht hij over na. Al was het alleen maar om alles wat er in zijn kop kon gaan rondspoken uit te drijven.

Hij kon slechts raden naar haar gedachten, naar wat ze werkelijk voelde. De laatste weken probeerde hij uit alle macht het gesprek gaande te houden aan tafel. De

krantenkoppen, nieuwe projecten, de kleine van Nico Haitsma, de griep van zijn vader, hij vroeg naar de avonturen van Daan, een vraag die de jongen mompelend wegmoffelde. Hij veinsde afspraken, vergaderingen, diners met zakenrelaties. Een trukendoos waarvan de bodem snel in zicht zou komen.

De regen gleeed van de steigers. Een metselaar torste een stapel stenen met zich mee. Hier gebeurde het. Op welke bouwplaats dan ook, hij kwam er graag om te zien hoe architectuur een radertje was om de economie in beweging te houden. Het cement van de samenleving. Het gevoel iets wezenlijks toe te voegen aan het leven van mensen gaf hem een kick. Een verpleeghuis betekent iets in het leven van mensen. Ooit zou hij een bouwplaats als deze aan Daan laten zien.

Aan Tim was het niet besteed. Het was geen jongen die thuiskwam met scheuren in zijn broek, schrammen op zijn knieën en een blos op zijn wangen. Tim was een huismus met een bleek bekkie onder bruinrode krullen. Voor Tim kwam de pianokruk het dichtste bij een klimrek. De kruk die te laag voor hem was, hij moest moeite doen om de pianotoetsen te bereiken. Met een kussen erop lukte het net. Zijn kleine vingers die alleen vanuit een spagaat akkoorden konden spelen. Tim liet zich er niet door weerhouden. Zelfs als hij met vriendjes speelde, een stripboek las of een boterham at, hij onderbrak het zodra hij pianoklanken oppikte. Annemiek die naast hem plaatsnam, eerst de kinderliedjes die ze meeneuriede. Tim was niet ouder dan acht. Niet lang daarna de klassieke muziek die ze hem voorschotelde. In kleermakerszit zat hij met een hoofdtelefoon op uren voor zijn platenspeler. Rode konen op zijn gezicht, de

hoezen in een cirkel om hem heen. Het ontroerde hem. Alleen in muziek kom Tim zich volledig verliezen.

Een hand ramde hem op de schouders.

‘Wat dacht je, laat ik mijn neus maar weer eens zien?’

Piet van der Sparre, de hoofdaannemer had een benig gezicht. Robbert schudde zijn hand met weerszin. Ongetwijfeld goed bedoeld, maar Piet was een enorme ouwehoer. Nam je verhaal over, gaf er zijn draai aan, wat meestal ver van de werkelijkheid afstond, of diepte de meest nietszeggende anekdotes op. Leuk voor in de kroeg.

‘Wat scheelt er aan Van Henegouwen, je kijkt zo bedremmeld?’

Van der Sparre schoof met zijn wijsvinger het zware montuur terug op zijn neusbrug.

‘Ik dacht even aan mijn vrouw.’

‘Nou dat klinkt hoopvol voor vanavond. Tjonge, jonge, jonge. Ik dacht even aan mijn vrouw, zegt ie dan, die is goed. Weet je hoeveel gasten er hier op de steiger aan hun vrouw denken?’

Robbert zuchtte, stak de handen in de zakken van zijn jas en scande de bouwplaats.

‘Hoever zijn jullie?’

Van der Sparres gezicht betrok. Met zijn rechterarm nodigde de aannemer Robbert uit naar een bouwkeet te gaan. Robbert spiekte op zijn horloge.

‘Kut. Helemaal vergeten ik moet mijn oudste zoon van school halen. Een andere keer oké?’

3

Robbert gooide een schelp in de golven. Tien meter verder herhaalde hij het ritueel met een Amerikaanse zwaardschede.

'Vind jij het niet raar dat Daan de laatste tijd zo rustig en teruggetrokken is?', vroeg Annemiek. Ze wachtte af hoe hij zou reageren op haar vraag.

Hij gleed met zijn tong langs zijn lippen en tikte met de punt van zijn schoen een steen uit het zuigende zand. Annemiek stopte met lopen, stak de handen in de zakken van haar jas.

'Jezus zeg. Ik stel je een vraag hoor!'

Hij draaide zich half om.

'Jaja, sorry. Ik zat na te denken over over je vraag.'

Hij monsterde de strakblauwe lucht. Knipperde even met zijn ogen, ademde diep in en langzaam weer uit. Heel even stond hij zichzelf toe om aan de schoonheid van een knisperende zondagmorgen in november te nippen.

'Hallo!'

Hij zuchtte.

'Wat is er, stel ik een moeilijke vraag of zo?'

'Laat maar.'

'Hoezo laat maar?'

'Jezus Annemiek! Gewoon, ik denk niet dat we er wat achter moeten zoeken. Er is zo veel veranderd in zijn leventje. Bovendien merkt hij ongetwijfeld dat ook wij nog zoekende zijn.'

'Dat ook wij nog zoekende zijn... Nou, dat is wel het understatement van het jaar zeg.'

Ze schudde haar hoofd. De wind bracht tranen die ze wegveegde. Haar wapperende haren dwong ze achter haar oren. Ze werd grijzer zag hij.

Het was niet een begin van een goed gesprek zoals hij het zag. Als ze dan toch in een strandtent gingen praten, dan wilde hij begrip. Voor wie hij was en hoe hij omging met hun verdriet. Meer niet. Ze had niet het alleenrecht op verdriet en het kutgevoel dat er bij hoorde.

Elke dag broeide de onmacht. En tussen die onmacht sijpelde af en toe iets bij hem binnen. Een nummer op de radio, een krantenartikel, een nieuwe klant die was binnengehaald. Triviale zaken.

Elke dag was er wel iets wat hem terugbracht naar Tim. Zijn pianoboeken, de onafgemaakte puzzel van Wenen die hij van zijn ouders had gekregen en die nog steeds op zijn kamer lag, Tims platenkoffertje die naast zijn pick up stond.

‘Dat mag jij dan wel vinden, maar dat zijn ouders moeite hebben om zich hier doorheen te slaan, dat merkt Daan echt wel hoor.’

Aan de rechterkant kwam op zo’n 400 meter een strandtentje in zijn blikveld.

‘Zullen we daar even een kopje koffie drinken.’

‘Mij best.’

De walm van gebakken eieren en gefrituurde kroketten danste door het etablissement. Uit de haard spatten vonken, gevolgd door een luide knal. Ze speurden naar een vrij tafeltje, op de achtergrond hoorde Robbert de tonen van Lay down in the arms of someone. Ze namen plaats aan een tafeltje bij het raam. Zijn colbert hing hij om de leuning van zijn stoel. Een geblondeerde man met een roodbruin gezicht naderde.

‘Wat mag het zijn mevrouw en meneer?’

‘Voor mij een thee,’ reageerde Annemiek.

‘Doet u mij maar een koffie.’

Het voelde goed om in het geroezemoes op te gaan. Het was lang geleden dat ze zo tegenover elkaar zaten. De eerste keer kon hij zich nog goed herinneren: het was voor hun vlucht uit het Kuhrhaus. The Rolling Stones speelden slechts een paar minuten. Voordat er ook nog maar een noot was gespeeld, wist hij dat het een bijzondere avond zou worden. Ze had lef, was uitgesproken. Haar baret en mini-rokje leidden tot gefluister en ogen vol afgunst. Hij wist nog dat hij haar vroeg of ze dat niet vervelend vond, al die aandacht. Ze glimlachte, zocht zijn oor. “Waar is mode anders voor bedoeld Robbert?” Ook nu weer zag ze er oogverblindend uit. Dat moest hij haar nageven. Een jurk in glanzende stof met vleermuismouwen en oosterse motieven, haar winkel kon zich geen betere ambassadeur wensen. Haar kledingkeuze was allerm minst een graadmeter voor haar gemoed. Zo lang hij haar kende liep ze er nooit slonzig bij.

Hij bekeek de menukaart en zag dat Annemiek dat ook deed. Robbert legde de kaart weer neer en blikte over haar schouders naar de branding. Het haardvuur was aangenaam, de warmte drong diep door de poriën van zijn overhemd.

Hij vroeg zich af hoe twee mensen die zo dicht bij elkaar stonden zo ver van elkaar konden afdrijven. Als iemand hem nu zou vragen hoe hij uit de impasse dacht te komen, dan moest hij het antwoord schuldig blijven. Hij masseerde de huid tussen zijn duim en wijsvinger, stopte er niet veel later mee om een tandenstoker te pakken. Hij voelde zich geroepen iets te zeggen. Iets om de stilte te doorbreken.

‘Moet je die golven zien. Ongelofelijk.’

Ze observeerde de binnenkomende gasten. Achter Annemiek nam een jong stel met een bouvier plaats. Zijn vader had twee bouviërs. De laatste, Badu, brachten zijn ouders twee jaar geleden naar de dierenarts voor een spuitje. Heupproblemen.

‘Hoe gaat het met de winkel in Den Haag? Ik hoor je er niet veel over. Moet je trouwens binnenkort nog naar Parijs?’

Ze haalde het zoutvaatje uit het metalen rekje, schudde er mee en zette het ding weer terug.

‘Ja ik moet binnenkort nog naar Parijs.’

Annemiek roerde twee klontjes suiker door de thee. Hij tastte in de binnenzak van zijn colbert naar een pakje Lucky Strike. Met moeite peuterde hij een sigaret uit het pakje en stak het ding gehaast aan. De wolk rook trok naar het tafeltje met het jonge stel, aan de voeten van zijn baasje lag de bouvier nog altijd te hijgen. Robbert legde de sigaret op de asbak en knipte met zijn vingers. Voor de hond het sein om naar Robbert te slenteren. Het beest had een geschilferde huid en stonk uit zijn bek.

‘Een thee en een koffie. Alstublieft.’

‘Dankuwel,’ lachte hij beleefd, de bouvier aaide hij over zijn flanken.

‘Goh, al die aandacht voor een wildvreemde hond. Je kan wel zien dat jullie vroeger honden in huis hebben gehad. Het gaat je zo makkelijk af.’

Annemiek haalde een sigaret uit haar pakje Mantano en stak het ding aan. De aansteker hield ze vast. De bouvier werd door het baasje naar hun tafel verordonneerd. Robbert tikte de askegel van de sigaret en inhaleerde de nicotine. Hij wist niet zo goed hoe hij deze opmerking moest plaatsen.

‘Wat bedoel je?’

Ze liet haar hoofd op twee wijsvingers rusten, de rook dwarrelde tussen haar pony omhoog. Verveeld besloot ze de bediening van de gasten gade te slaan.

‘Het kwartje valt nog steeds niet hè?’

Ze zei het en bleef de obers volgen. Alsof ze er zat om het restaurant een beoordeling te geven. Het uitserveren van koffie aan twee bejaarden naast het stel met de bouvier, het opdienen van twee borden soep aan de andere kant van het etablissement, kinderen die hun vader rennend begroeten. Wat waren ze interessant. Hij kon zich niet herinneren dat Annemiek ooit eerder zoveel aandacht voor obers had gehad als nu. Zonder hem aan te kijken tikte ze de kegel van haar sigaret om weer verder te gaan met haar inspectie. Hij glimlachte meewarig, en pakte het bierviltje dat hij boven de asbak in tientallen stukjes verscheurde. Hij zuchtte hard.

Haar ogen priemden.

‘Wat is dit?’

‘Laat me raden. We gaan zo meteen naar een kennel een bouvier uitzoeken.’

Ze schudde haar hoofd en gooide haar aansteker op tafel. Robbert nipte van de lauwe koffie. Haar ogen lieten hem niet los.

‘Dit is nou precies wat ik bedoel.’

‘Hoezo dit is nou precies wat ik bedoel?’

Annemiek leunde nu over de tafel. De lijntjes in de vale huid van haar gezicht tekenden scherp. Ze ademde zwaar, uit haar neusgaten stroomde de warme lucht tegen zijn knokkels.

‘Ik weet niet waar je met je hoofd zit, maar voor mij ben je onbereikbaar. Je hebt geen idee wat er in me omgaat. Dit ook, dat gedoe met die stomme hond. Ik

heb je nodig man. Zie je dat dan niet? Hoe vaak heb ik het niet uit je getrokken? Maar je sloeg dicht of had geen tijd, of je zat weer eens te eten met een klant. Er was altijd wel wat.'

'Maar we hadden toch gesprekken?'

'Als jij dat gelul over een kapotte maquette, de staking in de haven, de laatste plaat van John Coltrane, wat er nu weer in Thalia draait tot uitermate zinvolle gespreksonderwerpen rekent wel ja.'

Buiten geselde regen de ramen van de strandtent. Wat verder weg rolden de golven het strand op. Hij wist even niet wat hij moest zeggen.

'Koetjes en kalfjes. Meer had het niet om het lijf. Niet de gesprekken die je verwacht van een stel dat de laatste maanden door een hel is gegaan. Ik weet nog steeds niet wat er door je heen gaat.'

Het gewicht van wat hij had weggestopt werd teveel. De smoesjes reeg hij steeds makkelijker aaneen. Het was een glijdende schaal geworden en Annemiek was niet te beroerd om nu de rekening te presenteren. En net zo min als hij raad wist met zijn eigen gevoelens, wist hij dat ook niet met de openhartigheid van Annemiek.

'Het kost me moeite om er mee om te gaan' zei Robbert, de glazen asbak schoof hij heen en weer.

'Ik weet het niet. Het is alsof ik mijn verdriet wegdruk.'

'Dat is toch raar Robbert?'

Hoe voor de hand liggend de vraag van Annemiek ook was, in al die maanden had hij nooit op die manier naar zijn gevoelens gekeken.

'Ja natuurlijk is dat raar. Het gaat om mijn eigen kind. Daar zou je op zijn minst iets bij moeten voelen. Maar dat is het punt. Ik kan dat gewoon niet, erover praten. Misschien is het ook wel voor een deel erfelijke